

Els verbs de suport en català i en anglès

Estudi contrastiu a partir d'un petit corpus paral·lel

JORDI GINEBRA

Introducció

El primer objectiu d'aquest treball és contribuir a mostrar que la recerca amb corpus paral·lels és útil per concretar descriptivament l'afirmació –avui comunament admesa en diferents àmbits de la lingüística– que tractar les construccions amb verb de suport com a unitats polilèxiques és més adequat, almenys en un determinat nivell d'anàlisi, que no pas considerar-les la simple combinació d'elements lèxics independents. El segon objectiu és aportar dades que confirmin que aquest tractament té avantatges de cara a les aplicacions: diccionaris bilingües, memòries de traducció, programes de traducció assistida i altres eines. D'una manera més general, s'il·lustra una de les vies d'explotació pràctica dels corpus paral·lels, ara que a l'àmbit universitari català ja hi comença a haver corpus d'aquesta mena disponibles.¹ Finalment, es pretén contribuir a la descripció contrastiva del català i l'anglès. Cal fer notar que en aquest treball no es busca fer aportacions teòriques, atès que el que es pretén és posar en relleu l'operativitat d'un tipus d'aplicació analítica.² Tot i així, convé destacar que el tipus d'estudi que

1. Per a una exposició en català de l'interès dels corpus paral·lels i de la metodologia de compilació, vegeu la tesi recent de Ribas (2006), que se centra en un aspecte que aquí no es desenvoluparà, que són els problemes teòrics i pràctics de l'alineació automàtica dels textos d'un corpus.

2. Les conclusions que es formulen al final del treball són consistents amb l'anàlisi realitzada, però això no exclou que amb una aproximació al mateix fenomen de tipus més teòric es pugui arribar a altres conclusions, no necessàriament contradictòries si es té en compte que les perspectives i els enfocaments són diferents. En concret, hi ha un cert debat latent entre lingüistes teòrics i fraseòlegs, que de tant en tant emergeix, sobre el caràcter fraseològic o no fraseològic de les estructures del tipus de les analitzades aquí. Així, des de la teoria sintàctica (Espinal 2004) s'ha defensat el caràcter, diguem-ne, «sistemàtic» de les estructures amb verb de suport.

es presenta, una anàlisi descriptiva de construccions amb verb de suport a partir de dades empíriques de corpus paral·lels, és nou en l'àmbit dels estudis sobre la llengua catalana.³

A la secció 2 es presenta la recerca. Les seccions 3 i 4 estan dedicades a l'anàlisi dels resultats. A les seccions 5-8 es debaten unes quantes qüestions relacionades amb els objectius de l'article. Així, a la secció 5 es defensa que no és útil establir equivalents per a cada verb de suport concret sinó per a tota la cadena en què el trobem. La secció 6 mostra que l'alternança irregular de l'article en les equivalències de traducció també dóna suport a la consideració d'aquestes cadenes com a unitats polilèxiques. A la secció 7 s'argumenta que l'anàlisi dels patrons sintàctics també condueix a la mateixa consideració. I a la secció 8 se suggereix que la freqüència de coaparició és una altra raó per tractar aquestes cadenes com a unitats polilèxiques. La darrera secció està dedicada a les conclusions.

La recerca

La recerca va consistir a analitzar, en un text concret (un text català d'un embrió de corpus paral·lel català-anglès), les ocurrences en les quals el verb *tenir* no és usat amb el significat que es considera bàsic sinó que apareix, fent de verb de suport o pseudocopulatiu, amb un sintagma nominal o preposicional (idiomàtic o no), i en quina mesura –i de quina manera– aquest ús queda reflectit en la traducció anglesa de l'obra. El text, triat a causa de la facilitat amb què s'hi va poder accedir i la comoditat amb què es va poder baixar de la xarxa, és la novel·la *Els vells mai no arreglaran el món*, de Josep M. Solà-Solé, publicada el 1997 a Lleida per Pagès Editors i, juntament amb la traducció anglesa feta per John L. Getman –que té el títol de *Rescuing Rebecca*–, disponible a Internet, al web de la Fundació Paulí Bellet (<http://sola-sole.com/>).

El text català, d'unes 60.000 paraules, va ser processat, de cara a obtenir les ocurrences, les concordances i els concurrents de *tenir*, per mitjà de l'aplicació informàtica WordSmith Tools (Skott 1999). Alhora, es va fer l'alineació dels textos català i anglès amb el programa Vanilla Aligner (Danielsson & Ridings 1997), disponible a Internet (<http://lael.pucsp.br/corpora/alinhador/index.html>). Posteriorment, partint del document amb els textos alineats, es va preparar el material per poder-lo tractar amb el programa ParaConc (Barlow 1995), per obtenir

3. Els resultats que es donen provenen d'una petita recerca feta durant una estada a la Universitat de Birmingham. L'estada va ser possible gràcies a un ajut de la Direcció General de Recerca (ajuts ACES per a accions especials de recerca i desenvolupament, núm. de referència 2003ACES 00069), que va permetre a l'autor passar uns mesos durant el 2004 al Centre for Corpus Research de la Universitat de Birmingham. Cal fer constar l'agraïment a la professora Pernilla Danielsson i al professor Wolfgang Teubert per l'ajut i les orientacions per realitzar aquest treball.

les concordances de les ocurrencies catalanes alineades amb la corresponent traducció anglesa.⁴

Va formar part de l'anàlisi la comparació de les solucions de la versió anglesa del text amb les solucions que donen de les unitats corresponents algunes de les eines que tenim a l'abast. En concret, es van triar dos diccionaris bilingües, el *Nou diccionari anglès-català català-anglès* de Jordi Colomer (1981) i el *Diccionari català-anglès* de Salvador Oliva, Àngela Buxton i col·laboradors (Oliva & Buxton 1986), i un servei de traducció automàtica català-anglès en línia, el de l'empresa Comprendium (www.comprendium.es), que tradueix gratuïtament seqüències no majors de 4.096 caràcters. El projecte inicial incloïa també el recurs al Catalan WordNet disponible a Internet (<http://nipadio.lsi.upc.es/cgi-bin/wei/public/wei.consult.perl>), però finalment es va desestimar la idea perquè no proporcionava informació útil en relació amb el tema de la recerca.

En el treball es parlarà de *traducció per defecte* (TD) per referir-se al primer equivalent anglès de *tenir* que trobem en els diccionaris esmentats i en la traducció que proporciona el traductor automàtic de Comprendium quan se li demana que tradueixi la frase *Tinc un llibre*. Aquest equivalent, *to have*, és el que trobem en la majoria de diccionaris i textos didàctics i el primer que ens donaria qualsevol persona que sàpiga anglès si li preguntéssim per la traducció del verb *tenir*.

Anàlisi (I). El verb *tenir* i la traducció anglesa

El text català conté 209 ocurrencies de formes del verb *tenir*. Malgrat la dificultat que ara per ara representa qualsevol intent de classificar els usos i sentits d'aquest verb, es va fer la següent distribució en grups:⁵

a) ocurrencies corresponents a l'auxiliar perfectiu seguit de participi (*tenir entès, tenir tancat*), que són 7;

b) ocurrencies corresponents a construccions quasirelatives amb les preposicions *a* o *per* (*tenir preguntes a fer, tenir coses per preguntar*), que són 14;

c) ocurrencies en estructures de doble complement (*tenir algú al costat, tenir el despatx a la Gran Via*), que són 23;

d) ocurrencies del lexema amb el sentit que consideràrem bàsic, és a dir, amb el

4. Sense l'ajut i l'ensinistrament de la professora Danielsson això hauria estat impossible. Es deixen ara de banda, però, les qüestions i els problemes relacionats amb la manipulació, edició i preparació dels textos. Els programes WordSmith Tools i ParaConc van ser utilitzats amb l'autorització del Centre for Corpus Research de la Universitat de Birmingham.

5. Per simplificar l'exposició es donen, en general, les seqüències lleugerament manipulades, és a dir, lematitzades com si haguessin de ser una entrada o subentrada de diccionari. En apèndix s'adjunten, en forma de concordances paral·leles, els textos reals. Quan se cita literalment, sense manipular, es presenta el text entre cometes.

significat de possessió, relació de parentiu o equiparable (*tenir diners, tenir fills*), que són 32;

e) ocurrences corresponents a construccions amb verb de suport (*tenir por, tenir la impressió*), que són 126; i

f) altres, que són 7.

La classificació podria afinar-se més, però serveix per als objectius d'aquest treball. Les ocurrences que corresponen a cadenes amb verb de suport són, com es veu, les més nombroses. Aquesta classe de construccions s'han aïllat tenint en compte el concepte més general avui de *verb de suport*, és a dir, el que fa referència als verbs sense contingut semàntic –o amb un contingut semàntic molt feble– que van seguits d'un substantiu, un adjectiu o un sintagma preposicional que aporten la càrrega semàntica principal del conjunt. De fet, podríem considerar que en les seqüències dels grups *b* i *c* el verb *tenir* també fa de verb de suport, atès que hi funciona bàsicament com a nexa introductor d'una clàusula reduïda (grup *c*) o d'una estructura de relativa disfressada (grup *b*). Llavors el nombre d'ocurrences en què *tenir* fa de verb de suport encara augmentaria.⁶

Pel que fa a la traducció anglesa, la primera cosa que cal fer ressaltar és que, contràriament al que potser es podria preveure, en 105 casos de 209 (just una mica més de la meitat) el verb *tenir* no es tradueix per *to have*, la TD. I encara més: de les ocurrences que corresponen al lexema amb el significat bàsic, una quantitat no petita (11 de 32) tampoc no es tradueixen per *to have*.

Una altra dada general que es destaca és que, de les frases catalanes amb *tenir* que no es tradueixen al text anglès per frases amb *to have*, prop de la meitat (49 de 105) es tradueixen per mitjà d'una frase amb *to be*. Es tracta d'una característica que afecta tots els grups, si bé en proporcions diferents. Afecta menys el grup *b* (hi trobem, per exemple, «no tindria res a veure amb el general Juan» traduït per «you wouldn't by any chance be related to General Juan»), i més el grup *c* (frases com «pujava al pis on la Rebecca tenia la cambra» es converteixen en frases com «he

6. En aquest treball s'ha intentat no comprometre's terminològicament amb cap escola en concret, i per això s'ha definit *verb de suport* d'una manera prou general, seguint en aquest punt la pràctica habitual del funcionalisme britànic. Si el lector necessita més precisió, caldrà afegir que el que caracteritza les construccions amb aquests verbs és que el substantiu té caràcter predicatiu i esdevé el nucli de la predicació. D'acord amb la teoria sintàctica d'orientació generativista (vegeu Grimshaw 1992: 11), afirmariem que un verb de suport o *lleuger* és un verb amb estructura argumental buida, que forma, juntament amb un nom que sí que presenta estructura argumental, un predicat complex. En una línia anàloga, per a la lexicogramàtica un substantiu predicatiu és un operador (predicat), que es *linealitza* amb els seus arguments i *s'actualitza* per mitjà d'un *verb de suport* (vegeu Gross 1998). Però no totes les escoles que han estudiat el fenomen treballen amb el concepte d'argument sintàctic. Així, la lexicologia combinatòria i explicativa d'Igor Mel'čuk recorre a la idea de *funció lèxica*, i el verb de suport seria llavors el valor que una funció lèxica determinada pren per a una base lèxica nominal concreta (vegeu Mel'čuk 1998). I els gramàtics alemanys moderns parlen simplement de *perífrasis verbonominals* i no usen el designador *verb de suport* sinó el de *verb funcional* (vegeu Helbig 1983-1984: 163-188). En català hi ha una bona aproximació al fenomen de les construccions amb verb de suport, des de la sintaxi teòrica contrastiva, a Colominas (2001).

would go up to the floor where Rebecca's room was») i el grup *e* (el dels verbs de suport, que s'analitzarà tot seguit). Aquesta tendència, si dades posteriors la confirmessin, podria expressar-se dient que constitueix un tret contrastiu entre els dos idiomes, i podria formular-se en termes de patrons lexicogramaticals afirmant, per exemple, que el que la llengua catalana sovint expressa per mitjà del patró **tenir n**, és expressat en la llengua anglesa per mitjà del patró **to be adj**. No ens entretindrem, però, en aquest punt.⁷

En relació amb les ocurrences en què *tenir* fa de verb de suport, cal assenyalar que aproximadament la meitat presenten *to have* en la traducció. D'això no en podem deduir, ara per ara, que *to have* fa de verb de suport en anglès en una proporció menor que *tenir* en català, perquè per poder fer aquesta deducció caldria haver examinat si altres verbs de suport en català es tradueixen per *to have* o no.

Anàlisi (II). Les construccions amb verb de suport i els equivalents: dades del corpus comparades amb la informació procedent d'eines habituals

Tot seguit s'exposa el detall de l'anàlisi de les ocurrences en què *tenir* fa de verb de suport d'un substantiu o d'un sintagma preposicional. Per raons d'espai (i també per raons de mètode, ja que les cadenes amb una o dues ocurrences són poc representatives), el detall es limita a les seqüències amb 3 o més ocurrences, i es presenten les dades per ordre de freqüència. Com s'ha dit abans, s'han utilitzat els diccionaris per veure quina informació en donen. Per a cada segment, s'ha buscat en primer lloc el substantiu (o el substantiu del sintagma preposicional) i després el verb. Pel que fa al traductor en línia, es va picar en cada cas el text català i se'n va demanar la traducció. Es fa servir de vegades la paraula *corpus*, a més de *text*, per referir-se a l'obra (original i traducció) objecte d'anàlisi. Per no allargar l'exposició es presenten, en general, les cadenes lematitzades i lleugerament manipulades (no es té en compte, per exemple, els especificadors que de vegades modifiquen els substantius). En alguns casos s'introdueix entre claudàtors determinat material lèxic del text per fer més intel·ligible la cadena lematitzada o semilematitzada. Si es reproduceix literalment, es posa el text entre cometes.

El text presenta 8 ocurrences de *tenir en compte*. El resultat de buscar la locució preposicional *en compte* a Oliva & Buxton (1986) i a Colomer (1981) és negatiu: no apareix o no apareix amb el significat que ens interessa. El traductor Compendium tradueix en tots els casos *tenir en compte* per *to take into account*. En canvi, cap

7. Es manlleva la notació del diccionari Cobuild (Sinclair, ed., 1995) i de la Pattern Grammar (Francis, Hunston i Manning 1996, 1998; Hunston i Francis 2000). De tota manera, les cadenes **tenir n** i **be adj** no representen ben bé patrons per a la PG (ho serien **V n** i **V adj**). Potser seria més precís parlar, d'acord amb el concepte de Sinclair, de contrast entre *coalicions*: la coalició catalana **tenir n** es correspon sovint amb la coalició anglesa **to be adj**.

ocurrència de la unitat en el text català és traduïda per *to take into account* en el text anglès. De les 8 ocurrències, 3 tenen com a traducció *to keep in mind* i les altres 5 són traduïdes per *to take into consideration*, *to attend*, «especially since», *to ignore* (en el cas d'una frase negativa) i, en una ocasió, formant part d'una unitat de traducció més extensa.

Hi ha també 8 ocurrències de *tenir present*. A l'entrada *present* de Colomer (1981) no trobem cap informació útil (tampoc a *tenir*). Oliva & Buxton (1986) sí que recullen la unitat complexa, a l'article corresponent a *present*, i donen els equivalents *to bear in mind*, *to remember* i *not to forget*. Compendium en fa una traducció paraula per paraula i dona, per tant, *to have present*, que –pel que sabem– no significa res en anglès. Al text trobem *to remember* en 3 casos i, en els altres, *to keep in mind*, *to be graven in [his] memory*, *with [all that] in mind* i, per a la frase «El té present?», la seqüència «Do you know who I mean?». En un cas el text es deixa sense traduir.

També ens trobem amb 8 ocurrències del verb *tenir* seguit dels substantius *anys* (acompanyat de diferents numerals) o *edat*. Aquest cas és lleugerament diferent dels anteriors, ja que el nom que fa d'objecte del verb és variable. Colomer (1981) té una entrada que presenta en la forma «*tenir ... anys*», amb l'equivalent *to be ... years old*, i a Oliva & Buxton (1986) hi trobem subentrades tant a l'article de *tenir* com al d'*any* (al primer *tenir 8 anys* amb l'equivalent *to be 8 years old*, i al segon la frase *quants anys tens?* traduïda per *how old are you?*). Compendium tradueix *té divuit anys* per *he is eighteen years old*. El text dona *to be [eighteen, etc.] years old* i, per a la frase «Aparentava tenir més edat de la que, en realitat, tenia», la versió «*She looked older than she really was*».

L'expressió *tenir problema/es* apareix 7 vegades. Colomer (1981) tradueix *problema* per *problem* i *question*, i Oliva & Buxton (1986) només per *problem*, però cap dels dos diccionaris no ens dona més informació. Compendium dona *to have a problem* com a equivalent de la seqüència. A la versió anglesa del text, hi trobem *to have a problem* en 5 ocasions, però també *to be a problem* i *to wind up in trouble*.

La unitat *tenir confiança* té 6 ocurrències. Colomer (1981) tradueix *confiança* per *trust*, *credit* i *confidence*, però no ofereix més informació. Oliva & Buxton entren la unitat a l'article del nom i donen com a equivalent *to be on close terms (with someone)*. Compendium tradueix sempre l'expressió per *to have confidence (in someone)*. Al text anglès, en canvi, hi apareixen les expressions *to confide* (2 ocurrències), *to have confidence* (2 ocurrències), *to feel confidence* i *to have faith*.

Hi ha també 6 casos en què *raó* és l'objecte de *tenir*. Colomer (1981) tradueix *raó* per *reason*, *right* i altres, però no proporciona més dades. Oliva & Buxton (1986) recullen *tenir raó* sota l'entrada corresponent al nom i donen l'equivalent *to be right*. Compendium tradueix *raó* per *reason*, però si se li dona les frases concretes del text, tradueix 3 vegades l'expressió per *to be right*, i en les altres 3 ocasions dona *to have the/a/Ø reason*. Les versions del text són *to be right* (3

ocurrències), *to be* i «The reason was...». En una ocasió la seqüència no es tradueix.

L'expressió *tenir temps* apareix 5 vegades. Colomer (1981) tradueix *temps* per *time*, però no dóna més informació. Oliva & Buxton (1986) entren *tenir temps per*, que tradueixen per *to have time for*. Compendium també tradueix les seqüències per *to have time for*. El text anglès recorre igualment a *to have time*, però també, una vegada, a *to be plenty of time*.

Hi ha 5 ocurrències de *tenir la impressió*. Colomer (1981) tradueix *impressió* per *impression*, però no dóna més informació. Oliva & Buxton (1986) recullen l'exemple *Tinc la impressió que no l'hi agrada*, que tradueixen per *I have the impression that he doesn't like it*. Compendium sempre tradueix per *to have the impression*, que és adequada, mentre que el text dóna cinc equivalents diferents: *to be under the impression*, *to get the impression*, *to have the impression* i *[someone's] impression to be [that]* (que podria considerar-se una variant de l'anterior) i *to feel*.

Hi ha 4 ocurrències de *tenir dificultat/s*. Colomer (1981) tradueix el mot *dificultat* per *difficulty*, *hardship* i *hitch*, sense més dades. Oliva & Buxton (1986) fan sortir, com a exemple, la frase *Ha tingut dificultats amb la policia*, que tradueixen per *He's been in trouble with the police*. Compendium tradueix sempre per *to have difficulty/ies*, i el text dóna *to have difficulty*, *to have difficulties*, *to make a great effort to* i *to have (any) problem*.

Hi ha 3 ocurrències de *tenir al corrent*. Colomer (1981) no fa sortir l'idiomatisme *al corrent* i, per tant, no dóna cap orientació. Oliva & Buxton (1986) recullen l'idiomatisme, però no pas la unitat *tenir al corrent*, i sí, en canvi, les unitats *estar al corrent de* i *posar algú al corrent de*. Les equivalències que proporcionen per a la primera són *to be informed about*, *be aware of* i *be well up with*, i les que ofereixen per a la segona són *to keep someone informed about* i *keep someone in touch with*. Compendium no tradueix *al corrent* en una ocasió i en les altres dues dóna *to keep about* (?). El text anglès dóna *to keep up to date* (en 2 ocasions) i *to keep well-informed*.

També té 3 ocurrències l'expressió *tenir dret*. Colomer (1981) tradueix el mot *dret* per *law*, *right* i *justice*, sense més dades. Oliva & Buxton (1986), a l'article del nom, entren *tenir dret a*, i donen com a equivalent *to have a right to*. Compendium tradueix per *to have right to*. El text també, tot i que sempre amb un determinant entre el verb i el nom (*to have no right to*, *to have the right to*, *to have every right to*).

Amb 3 ocurrències trobem també la cadena *tenir idea*. Colomer (1981) tradueix el mot *idea* per *idea*, *thought* i *conceit*, però no aporta més informació. Oliva & Buxton (1986) recullen *no en tinc (ni) (la més remota) idea*, que tradueixen per *I haven't the slightest idea*. També recullen *no tenia (ni) idea que*, que tradueixen per *I had no idea that*, i *tenir la idea de*, que tradueixen per *to have the idea of* i *intend to*. Compendium en fa la traducció literal, *to have the/a idea*. El text dóna *to have the idea*, *to have no idea* i *to have an idea*.

Una altra cadena amb 3 ocurrencies és *tenir l'obligació*. Colomer (1981) tradueix el mot *obligació* per *duty*, *charge* i *obligation*, però no aporta més informació. Oliva & Buxton (1986) recullen *tenir l'obligació de*, i presenten els equivalents *to have a duty to* i *to be under an obligation to*. Compendium tradueix sempre per *to have the duty to*. El text dona *to have the (moral) obligation to*, *to have (a certain) obligation to* i *to have to*.

Finalment, trobem 3 ocurrencies de *tenir por*. Colomer (1981) tradueix el mot *por* per *fear*, *dread*, *fright* i *awe*, sense més dades, però a l'article corresponent al verb *tenir* sí que recull la seqüència, i la tradueix per *to be afraid*. També recullen la seqüència Oliva & Buxton (1986), que donen *to be afraid/scared of*. A més, recullen *tenia por que caigués*, que tradueixen per *I feared lest he should fall*. Compendium tradueix dues ocurrencies per *to be afraid*, però l'altra, curiosament, per *to have fear*. El text dona sempre *to be afraid*.

Debat (I). ¿Cadenes unitàries o elements lèxics independents?

El primer comentari que s'imposa és que, encara que els diccionaris (sobretot el d'Oliva & Buxton) recullen algunes de les construccions objecte d'anàlisi, no les recullen pas totes i, a més, les possibilitats de traducció que ofereix la versió anglesa del text són més abundants. El traductor Compendium també reconeix algunes de les cadenes i n'evita, llavors, la versió paraula per paraula, però no té flexibilitat: cada cadena catalana admet només una versió anglesa. Però en altres casos, a més, no les reconeix.

Evidentment, podria argumentar-se que no és necessari que els diccionaris bilingües recullin totes les construccions d'aquesta mena, o que no és necessari que proporcionin més d'un equivalent. Un argument que podria donar-se per justificar l'absència als diccionaris bilingües –i en altres eines– de cadenes com ara *tenir problemes* és que la traducció adequada (o una de les traduccions adequades) és la traducció paraula per paraula (*to have a problem*), i que això, per tant, fa innecessari recollir-la com a unitat.

Les objeccions que caldria fer a aquest argument són de dos tipus. En primer lloc, com hem vist, resulta que si bé és cert que una part de les cadenes catalanes amb verb de suport del tipus *tenir + N / tenir + SP* es poden traduir a l'anglès per *to have + N / to have + SP* (*to have a problem*, *to have confidence*, *to have faith*, *to have time*, *to have the impression*, *to have difficulties*, etc.), també és cert que n'hi ha moltes altres que no (no són possibles, per exemple, *to have present*, *to have in mind*, *to have into consideration*, *to have fear* o *to have eighteen years*), o que també poden traduir-se d'altres maneres (*to confide*, *to be under the impression*, *to wind up in trouble*).

En tot cas caldria arribar a un acord entre lexicògrafs i usuaris de diccionaris sobre una regla que establis quina és l'opció per defecte. Es podria determinar, per

exemple, que els noms abstractes que es construeixen en català amb *tenir* demanen, per al corresponent nom anglès, el verb *to have* sempre que no s'indiqui el contrari en un diccionari (o que es programi una altra cosa en un traductor automàtic). Però llavors caldria plantejar-se si realment aquest camí és més pràctic i operatiu que l'altre. D'una banda, perquè aquesta solució serviria, en tot cas, per al catalanoparlant, ja que l'angloparlant que busca la paraula *problema* al diccionari bilingüe català-anglès no té per què saber que aquesta paraula en català es construeix amb *tenir*. De l'altra, perquè l'establiment d'opcions per defecte implicaria un treball de comparació i anàlisi llarg i laboriós, que potser no compensaria si finalment no es pogués arribar a predir tots els casos.⁸

Com hem vist, les solucions de traducció per als verbs de suport que ofereix la versió anglesa del text són prou diverses. Hi trobem el verb *to have* amb 24 ocurrences (*to have a problem, to have confidence, to have faith, to have time, to have the impression, to have difficulty, to have the right, to have the idea, to have the obligation*), però gairebé amb el mateix nombre d'ocurrences, 21, hi ha *to be* (*to be graven in [the] memory, to be [num] years old, to be a problem, to be right, to be, to be plenty of time, to be under the impression, to be afraid*), i hi ha altres solucions com ara *to keep*, amb 7 ocurrences (*to keep in mind, to keep up to date, to keep well-informed*), *to feel* (*to feel confidence*), *to get* (*to get the impression*), *to make* (*to make a great effort*), *to take* (*to take into consideration*) i *to wind up* (*to wind up in trouble*). En certs casos, a més (10 ocurrences), tota la seqüència catalana es tradueix per mitjà d'un únic verb (*to attend, to ignore, to remember, to confide, to have to, to feel*), i en altres (5 ocurrences) es tradueix d'altres maneres o no es tradueix. Tot plegat, doncs –i encara que es tracti d'un resultat previsible–, contribueix a reforçar empíricament la idea a què ens referíem a l'inici del treball: el verb de suport tot sol proporciona poca informació semàntica, i per a la traducció és necessari prendre el conjunt *tenir* + N/SP com a unitat. Però, a més, contribueix a mostrar de manera pràctica un fet que, tot i ser també previsible, cal destacar: el recurs als corpus paral·lels proporciona material abundant per establir equivalents de traducció d'aquesta classe d'unitats, i avui la lexicografia bilingüe ja no n'hauria de prescindir. Com no n'haurien de prescindir les altres eines de suport a la traducció. Fixem-nos, com a il·lustració, en un petit error que es podria evitar fàcilment: el traductor Compendium, com s'ha indicat abans, sempre tradueix la frase *tinc la impressió* per *I have the impression*, que és certament una possibilitat correcta. El corpus permet, però, descobrir altres solucions, com ara *I get the impression*. Però si es demana a Compendium que tradueixi al català *I get the*

8. Són interessants, en aquesta línia, els arguments de l'anàlisi que fa Teubert (2003) encaminada a determinar si és convenient o no tractar en un diccionari el segment anglès *friendly fire* com a cadena unitària. Teubert accepta que les dues opcions són legítimes, però es decanta per la possibilitat de considerar *friendly fire* una unitat precisament per raons pràctiques (raons pràctiques que tenen a veure amb la pràctica lexicogràfica i amb la traducció).

impression (consulta en línia del 17 març del 2004), dóna *aconsegueixo la impressió*, que no significa res, encara que *aconseguir* pot ser efectivament, en altres contextos, la traducció adequada de *to get* (i potser n'és la TD). L'error de traducció no es produiria si en la memòria del traductor hi constés que el verb *to get*, quan va amb *the impression*, no significa *aconseguir*, sinó que és tota la unitat *to get the impression* –com *to have the impression*– que correspon a *tenir la impressió*.

Debat (II). Els articles i la traducció paraula per paraula

La segona objecció que caldria fer a l'argument que no cal que *tenir problemes* aparegui com a unitat en un diccionari bilingüe perquè la traducció paraula per paraula ja és una traducció adequada és que, en rigor, *to have a problem* no és una traducció paraula per paraula de *tenir problemes*: en la frase anglesa hi ha un determinant i el nom va en singular, mentre que en la frase catalana no hi ha determinant i el nom està en plural. Aquestes «petiteses», que semblen prou idiosincràtiques, són, com se sap, fonamentals per a una traducció adequada. Es pot il·lustrar aquest punt amb material que ha aparegut aquí. En el text català hi ha *tenir dret* i *tenir tot el dret* (el nom *dret* pot anar sol i pot portar determinant). El traductor en línia de Compendium tradueix «Ningú té dret a menysprear el punt de vista d'un altre» per «Nobody has right to despise the point of view of another», però al text anglès no hi ha mai *to have right* sinó *no right*, *the right*, *every right*: el nom *right*, amb *to have*, ha de portar un determinant o altre (és diferent, en canvi, *to be right*).

Aquest problema del determinant segurament té a veure amb un fet observat per Sinclair (1991): l'anàlisi de textos reals fa descobrir que sovint les unitats polilèxiques no permeten l'alternança regular de l'article de la manera prevista per la gramàtica (determinat/indeterminat). Així, en anglès hi ha seqüències del tipus *a series of* en les quals l'indeterminat *a* és fix en el sentit que no es pot substituir per *the*. El material examinat en aquesta recerca fa sospitar que, per exemple, *tenir la impressió* no alterna pas amb *tenir una impressió*. En altres casos la percepció és que l'alternança es produeix entre l'article definit i l'absència d'article, i que llavors les dues seqüències tenen significat diferent. A propòsit de *tenir raó* / *tenir la raó*, es pot afirmar que encara que *reason* podria considerar-se la TD de *raó*, quan aquest nom és l'objecte de *tenir* la TD només funciona si *raó* porta article definit (en el nostre text, una ocurrència de sis), i que, per tant, sembla que en la seqüència *tenir raó* (sense article) el nom *raó* mai no significa *reason* (per tant, és el conjunt unitari *tenir raó* el que sembla que significa *to be right*).

Potser –encara que les dades són molt insuficients– es podrien fer altres deduccions en la mateixa línia amb altres unitats. En català *tenir (una) idea de* sembla que significa més o menys «saber alguna cosa de» i que correspon, en

anglès, a *to have an idea of*, mentre que *tenir la idea de* vol dir «proposar, proposar-se» i correspon, en anglès, a *to have the idea of*.

El tractament dels conjunts *tenir* + SN com a unitats lexicogràfiques facilita la traducció, doncs, en un punt que sembla prou idiosincràtic. Algunes de les construccions catalanes poden traduir-se paraula per paraula a l'anglès, però en d'altres no hi ha correspondència pel que fa a la presència/absència d'article o a la classe d'article que acompanya el nom. I en d'altres el canvi d'article indica unitat diferent.

Debat (III). Els complements de la cadena

El contrast entre aquestes dues últimes cadenes –*tenir (una) idea* i *tenir la idea*– permet passar a una altra qüestió d'interès. La diferència en l'article no és l'única diferència entre *tenir (una) idea de* i *tenir la idea de* que trobem al corpus. En el primer cas, la preposició regeix un substantiu, i en el segon una oració d'infinitiu. En la traducció anglesa, en el primer cas, la preposició també regeix un substantiu i, en el segon, una oració de gerundi. Les dues unitats, doncs, sembla que tenen patrons sintàctics diferents, extrem que contribuiria a reforçar la coneguda tesi de Sinclair (1991) –formulada també per altres autors des de perspectives teòriques diverses– que el significat i els patrons sintàctics són interdependents.

El que convé tenir en compte, llavors, és que en la recerca d'unitats polilèxiques és important no deixar de banda el patró sintàctic, i que el patró sintàctic –que inclou el règim però també d'altres restriccions de selecció– només es pot establir si es recorre a dades textuais. I que, si treballem en l'anàlisi contrastiva entre idiomes, establir el patró sintàctic d'una unitat en una llengua vol dir mirar d'establir quin és el patró sintàctic que correspon en l'altra llengua a la unitat equivalent (i en quina mesura, doncs, un patró sintàctic diferent per a un mateix mot constitueix el mitjà per saber que les diferents ocurrences d'un mot pertanyen a unitats diferents i necessiten, per tant, traduccions diferents).

Podem exemplificar el que diem amb altres dades de la recerca feta, si bé cal tornar a insistir que són encara dades molt insuficients. Abans s'ha consignat que 3 de les 8 ocurrences de *tenir en compte* tenen com a traducció *to keep in mind*. Ara podem afegir que en tots tres casos, en rigor, no és *tenir en compte* que es tradueixi per *to keep in mind*, sinó *tenir en compte que* que es tradueix per *to keep in mind that*. Quan *tenir en compte* correspon a un altre patró (quan l'objecte és un nom, per exemple), la traducció no és mai aquesta.

El que se segueix de tot això –encara que en realitat no es tracti sinó de dur a la pràctica el que ja ha estat formulat en diversos àmbits de la lingüística– és la utilitat de tractar aquestes unitats, en diccionaris bilingües i altres eines d'ajut a la traducció, com a unitats encara més extenses, és a dir, juntament amb el patró

sintàctic que els correspon. D'aquesta manera es podria establir un sistema de correspondències com el següent (que vol ser només indicatiu):⁹

<i>tenir en compte</i> [n]	to take [n] into consideration to attend [n]
<i>tenir en compte</i> [que]	to keep in mind [that]
<i>tenir la idea</i> [de infinitiu]	to have the idea [of-ing]
<i>tenir (una) idea</i> [de n]	to have an idea [of n]
<i>tenir la impressió</i> [que]	to get/have the impression [that]

(Per ser justos cal afegir que el diccionari d'Oliva & Buxton conté una bona quantitat d'informació sintàctica. En general, els diccionaris bilingües solen proporcionar més informació sobre els complements de les unitats lèxiques que els diccionaris monolingües comparables.)

Debat (IV). La freqüència de coaparició dels elements del conjunt

L'últim comentari que sembla adequat de fer és que una altra raó per tractar aquestes cadenes com a unitats polilèxiques i no com a simples seqüències de dos elements lèxics independents és precisament la freqüència amb què apareixen, freqüència que només es pot mesurar amb dades textuais empíriques.

Se'n donarà una petita mostra. Si considerem el nom *impressió* com a base i n'examinem les concordances del text per descobrir-ne els concurrents (els mots que hi coapareixen), el resultat és que el mot té 7 ocurrències, en 5 de les quals coapareix amb formes de *tenir*. Podem dir, doncs, que *impressió* apareix típicament amb *tenir*. Si fem la mateixa operació amb *dret*, el resultat és que, de 4 ocurrències que hi ha al text, 3 coapareixen amb *tenir*. Si el mot és *por*, en 3 de les 5 ocurrències coapareix amb *tenir*. Si el mot és *present*, en les 8 ocurrències del text coapareix amb *tenir*.

Aquestes dades són certament encara molt pobres, i tenen el valor relatiu que tenen. Ara: constitueixen un índex de la vinculació que presenten aquests noms, en els textos reals, amb el verb *tenir*. Un índex que també reforça la tesi de la utilitat de tractar, en el treball relacionat amb la traducció, aquestes seqüències com a cadenes unitàries.

9. La notació que es fa servir torna a estar inspirada en la del projecte Cobuild. El pla inicial d'aquest treball era aturar-se més en aquest punt, i valorar els diferents sistemes possibles per representar en un diccionari bilingüe la informació sintàctica associada a les construccions amb verb de suport. Finalment es va decidir deixar aquesta qüestió per a un altre treball.

Conclusions

El corpus textual que ha servit de material de recerca és certament un corpus molt reduït. No es pot pretendre que les afirmacions que han resultat de l'anàlisi feta tinguin validesa general. Tot i així, s'ha mostrat que només amb la informació procedent de l'anàlisi d'un text català de 60.000 paraules i de la corresponent versió a l'anglès (és a dir, amb un mínuscul «corpus» paral·lel) ja es podrien millorar les eines –diccionaris bilingües, bases de dades, programes informàtics– que tenim a l'abast per a la traducció. Amb l'examen d'unes quantes desenes d'ocurrències de formes de *tenir* en construccions amb verb de suport s'han trobat equivalents de traducció i unitats de significat –i regularitats– que no ens proporcionaven els diccionaris i el traductor automàtic que s'han avaluat. El mètode seguit per a l'anàlisi contrastiva català-anglès és, doncs, útil per a aplicacions pràctiques com la lexicografia bilingüe i la traducció. Com indica Teubert (2002) després d'analitzar ocurrències dels mots *Arbeit* i *travail* en un corpus francès-alemany, la recerca en corpus paral·lels forçosament contribuirà a fer més complets i adequats els diccionaris bilingües i les altres eines d'ajut a la traducció.

L'anàlisi feta, a més, contribueix a mostrar que la recerca amb corpus paral·lels proporciona aval empíric i descriptiu a la idea que l'aproximació «fraseològica» a l'estudi de les construccions amb verb de suport –en concret, en el nostre cas, a l'estudi de les construccions catalanes amb *tenir* i de la traducció anglesa d'aquestes construccions– és més fructífera que l'aproximació basada en la idea de considerar-les la suma d'elements lèxics independents: els resultats mostren que el verb de suport es tradueix formant part d'un conjunt unitari, i que és la part nominal del conjunt la que determina la correspondència. Rosamund Moon, a propòsit de la redacció del diccionari Cobuild, va escriure el següent: «Arguably, the only way to make distinctions in meaning or use within the major delexical verbs, such as *have*, *give*, and *take*, is to split according to the type of object collocate» (Moon 1987: 94). Avui potser es podria ampliar la frase i dir que «arguably, the only way to make distinctions in translation within the major delexical verbs is to split according to the type of object collocate». Altres fets observats afavoreixen la mateixa conclusió: la correspondència pel que fa a la presència/absència d'article o a la classe d'article que acompanya el nom no és regular, els patrons sintàctics són propis de cada cadena, i sovint els substantius de les seqüències apareixen típicament amb el verb de suport que els acompanya.

Pel que fa a la descripció de la llengua catalana i a l'estudi contrastiu del català i l'anglès, malgrat que cal no perdre de vista que el corpus textual és molt reduït i les deduccions han de ser provisionals, les dades permetrien fer les següents hipòtesis quantitatives generals relatives a l'ús: 1) en català la meitat de les ocurrències del verb *tenir* apareixen en construccions amb verb de suport; 2) la meitat de les ocurrències de *tenir* d'un text català –tant si corresponen a construccions amb verb

de suport com si no– es tradueixen a l’anglès per mitjà d’un verb o una cadena que no és *to have*, la TD.

Finalment, l’anàlisi feta també ajuda a corroborar una idea que no és nova però sobre la qual s’ha insistit força darrerament: la freqüència d’estructures fraseològiques en el discurs ordinari és molt alta. En el nostre caldria indicar que si les construccions amb verb de suport són considerades unitats fraseològiques, i si resulta que més de la meitat de les ocurrències del verb *tenir* que trobem en un text català corresponen a construccions amb verb de suport, llavors la proporció d’unitats fraseològiques d’un text –tenint en compte que la freqüència general del verb *tenir* és molt alta– ha de ser certament elevada. I si aproximadament la meitat de les ocurrències de formes del verb *tenir* d’un text català –tant si corresponen a construccions amb verb de suport com si no– no es tradueixen a l’anglès per *to have*, la TD, potser això també és un senyal que en les llengües la proporció de cadenes fraseològiques és molt alta. Tot plegat no fa sinó reforçar la tesi de Sinclair sobre la validesa del principi fraseològic en la descripció de les llengües. I, en la pràctica docent, potser tot plegat ens ha de fer més humils: hem de ser conscients que quan ensenyem a algú que *tenir* significa *to have*, de fet només li ensenyem la meitat de la veritat!

Bibliografia

M. BARLOW, ParaConc [programa informàtic], Houston: Athelstan, 1995.

CATALAN WORDNET. <http://nlpadiio.lsi.upc.es/cgi-bin/wei/public/wei.consult.perl> [consultes fetes al març i abril del 2004].

J. COLOMER, *Nou diccionari anglès-català català-anglès*, Barcelona: Editorial Pòrtic, 1981.

C. COLOMINAS, «La representació semàntica de les construccions de suport des d’una perspectiva multilingual», Tesi doctoral, Universitat Autònoma de Barcelona, 2001.

COMPREDIUM, www.comprendium.es [consultes fetes al març i abril del 2004].

P. DANIELSSON; D. RIDINGS, «Practical Presentation of a *Vanilla Aligner*» [document electrònic]. <http://nl.ijs.si/telri/Vanilla/doc/ljubljana/>, 1997.

M. T. ESPINAL, «Lexicalization of Light Verb Structures and the Semantics of Nouns», *Catalan Journal of Linguistics*, núm. 3, 2004, p. 15-43.

G. FRANCIS; S. HUNSTON; E. MANNING, *Collins Cobuild Grammar Patterns 1: Verbs*, Londres: HarperCollins, 1996.

G. FRANCIS; S. HUNSTON; E. MANNING, *Collins Cobuild Grammar Patterns 2: Nouns and Adjectives*, Londres: HarperCollins, 1998.

FUNDACIÓ PAULÍ BELLET, <http://sola-sole.com/> [s’hi va accedir al març i abril del 2004].

- J. GRIMSHAW, *Argument Structure*, Cambridge: The MIT Press, 1992.
- M. GROSS, «La fonction sémantique des verbes supports», *Travaux de Linguistique*, núm. 37, 1998, p. 25-46.
- G. HELBIG, *Studien zur deutschen Syntax*, Leipzig: VEB Verlag Enzyklopädie, 1983-1984. [Capítol «Probleme der Beschreibung von Funktionsverbgefügen im Deutschen», vol. II, p. 163-188.]
- S. HUNSTON; G. FRANCIS, *Pattern Grammar. A corpus-driven approach to the lexical grammar of English*, Amsterdam/Filadèlfia: John Benjamins Publishing Company, 2000.
- I. A. MEL'ČUK, «Collocations and Lexical Functions», dins A. P. Cowie [ed.], *Phraseology. Theory, Analysis, and Applications*, Oxford: Oxford University Press, 1998, p. 23-53.
- R. MOON, «The Analysis of Meaning», dins Sinclair [ed.], 1987, p. 86-103.
- S. OLIVA; A. BUXTON, *Diccionari català-anglès*, Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1986.
- M. RIBAS, «Alineació de textos jurídics paral·lels (català i castellà): alguns problemes», Tesi doctoral, Institut Universitari de Lingüística Aplicada, Universitat Pompeu Fabra, 2006.
- J. SINCLAIR, *Corpus, Concordance, Collocation*, Oxford: Oxford University Press, 1991.
- J. SINCLAIR, [ed.], *Looking Up. An account of the Cobuild Project*, Londres: Collins, 1987.
- J. SINCLAIR, [ed.], *Collins Cobuild English Dictionary*, 2a edició, Londres/Glasgow: Collins, 1995.
- M. SKOTT, WordSmith Tools. Version 3.0 [programa informàtic]. Oxford: Oxford University Press, 1999.
- J. M. SOLÀ-SOLÉ, *Els vells mai no arreglaran el món*, Lleida: Pagès Editors, 1997. [Disponible, amb la traducció anglesa de John L. Getman, a <http://sola-sole.com/>.]
- W. TEUBERT, «The role of parallel corpora in translation and multilingual lexicography», dins B. ALTERBERG; S. GRANGER [ed.], *Lexis in Contrast. Corpus-based approaches*, Amsterdam/Filadèlfia: John Benjamins Publishing Company, 2002.
- W. TEUBERT, «Collocations, Parallel Corpora and Language Teaching», dins *Selected Papers from the Twelfth International Symposium on English Teaching*, Taipei: English Teachers's Association / Crane Publishing Company, 2003, p. 143-156.
- VANILLA ALIGNER [programa informàtic], <http://lael.pucsp.br/corpora/alinhador/index.html> [consultes fetes del febrer a l'abril del 2004].

Apèndix

1. L'obra global de Cervantes no es pot explicar sense **tenir en compte**, doncs, aquest fet
1. Cervantes' opus as a whole cannot be explained without **taking that fact into consideration**
2. **No va tenir gens en compte** les explicacions del guia
2. **He also ignored** the guide's explanations
3. ja que s'havien de **tenir en compte** nombrosos detalls
3. He had **to attend** to some administrative details
4. cosa ben certa, sobretot si **tenim en compte** que Crist va morir als trenta-tres
4. Which is right, especially if **we keep in mind** that Christ died when he was thirty-three
5. **sobretot tenint en compte** que tant jo com el seu pare i els seus germans sempre li hem mostrat tota la nostra confiança
5. **especially since** I, as well as his father and brothers, have always shared every confidence with him
6. però **tingui en compte** que el senyor Romano ha insistit
6. but **keep in mind** that Mr. Romano has insisted
7. vaig demanar-li que fos un xic més explícit i que **tingués en compte** que jo [...] no era espanyol
7. So I asked him if he couldn't be a bit more specific, **keeping in mind** that I was not Spanish
8. l'experiència li havia ensenyat que, **pel que costaven, valia la pena de tenir en compte**
8. experience had taught him **were more rewarding than bothersome**

1. Però has de **tenir present** que jo en aquests moments encara sóc menor d'edat
1. But you have **to remember** that I'm still a minor
2. **Tenia molt present** la carta de la seva filla
2. Every word of his daughter's letter to Mary Lou **was graven in his memory**
3. **Tenint-ho present**, la Roser va exclamar:
3. **With all that in mind**, Rose mused:
4. **Tingui present**, senyor de Sola, que jo ja li vaig dir
4. **Keep in mind**, Mr. de Sola, that I already told you
5. I encara **tinc present** com em va repetir un parell de vegades [...] «un xic, només un xic»
5. And I still **remember** how she repeated a couple of times [...] 'a bit, just a little bit'
6. **El té present?**
6. **Do you know who I mean?**

7. **Tingui present**, amic de Sola, que sempre són els progenitors
7. **Remember**, Mr. de Sola, it's always the parents that
8. Malgrat tot, **tingui** també **present** que la gran majoria de les noies que fugen [...] són noies que han trobat en els mascles espanyols les atencions que no trobaven [...] a casa seva
8. [sense traducció]

1. **Aparentava tenir més edat** de la que, en realitat, tenia
1. **She looked older** than she really was
2. Aparentava tenir més edat de **la que**, en realitat, **tenia**
2. She looked older than **she** really **was**
3. un jove **que** a penes **tenia vint-i-tres anys**
3. a youth barely **twenty-three years old**
4. Però, **quants anys té** la seva filla, senyor de Sola?
4. But tell me, **how old is** your daughter, Mr. de Sola?
5. Però la Rebecca ja **té divuit anys**
5. But Rebecca **is** already **eighteen years old**
6. el noi **no en tindria pas més de vint-i-dos o vint-i-tres**
6. the boy **was about twenty-two or three**
7. Però, què diria vostè d'aquestes cabòries si **tinguéis quelcom més de cinquanta anys**
7. But what would you say about these concerns if **you were over fifty**
8. **Jo ja tinc divuit anys!**
8. **I'm eighteen years old!**

1. podien **tenir problemes** greus amb la llei
1. **they could wind up in serious trouble** with the law
2. **no tindríem problemes** tan greus com els que tenim!
2. **we wouldn't be having the problem** we now have!
3. no tindríem problemes tan greus com **els que tenim!**
3. we wouldn't be having the problem **we now have!**
4. però **té problemes** familiars greus
4. but **she has** serious family **problems**
5. Si **tinguéis algun problema**, torni'm a telefonar
5. If **there should be a problem**, call me back
6. També jo **tinc la meva dosi de problemes**
6. **I also have my own share of problems**
7. una noia americana que **té un problema** un xic greu amb el seu pare
7. an American girl who **has a** rather serious **problem** with her father

1. la seva filla, en canvi, em **tenia** força **confiança**
1. your daughter, on the other hand, **confided** in me quite a bit
2. **Ella em tenia** molta **confiança** i no la podia trair
2. **She confided** in me a lot, and I couldn't betray her confidences
3. Mira, Mary Lou, jo sempre **he tingut una gran confiança** en tu
3. Look, Mary Lou, **I've always had the greatest confidence** and trust in you
4. si m'he decidit a venir no és perquè **no et tingui confiança**
4. if I decided to come it's not because **I have no faith** in you
5. A **la confiança que tinc** en tu i els Elies, s'hi ha sumat aquesta darrera notícia
5. Besides **the confidence I feel** in you and the Elies family, I have to add that
6. **Tinc confiança** en el meu fill
6. **I have the utmost confidence** in my son

1. Sí, **tens raó**
1. Yes, **you're right**
2. Bé, **potser tens raó**
2. Well, **that could be**
3. **Té raó**, senyora Younis
3. **You're right**, Mrs. Younis
4. I tanmateix, no creu que **té un xic de raó?**
4. But all in all, don't you think **he may just be a little bit right?**
5. Senyor de Sola, **la raó la tindriem** en el fet que tots teníem por de vostè
5. **the reason is** we were all afraid of you
6. Afortunat és aquell qui no t'ha conegut mai ni **raó té** de conèixer-te!
6. Fortunate is he who has never known thee! [sense traducció]

1. El senyor de Sola a penes **va tenir temps** de reaccionar a aquestes paraules
  1. Mr. de Sola barely **had time** to react to what Joe had said
  2. **Tenia molt de temps** per endavant
  2. **He had a lot of time** on his hands
  3. D'aquesta manera **tindrien molt de temps** per endavant
  3. In that way, **they would have more than enough time** to sort things out
  4. **Tindrem temps suficient**, doncs, per tal de fer la visita i prendre el lunch
  4. **There will be plenty of time** for the tours and lunch
  5. Amb tot, **poc temps va tenir** per meditar sobre aquesta i semblants barbaritats
  5. All in all, **he had little time** to meditate on that and other similar barbarities
1. per bé que **va tenir la impressió** que aquest s'havia mostrat excessivament cautelós i dur amb ell
  1. even though **he felt** the detective had been overly cautious and hard on him

2. la impressió que aquella havia tingut que la Rebecca començava a penedir-se del seu mal pas
  2. the impression she had that Rebecca had begun to regret what she had done
  3. perquè **tots teníem la impressió** que vostè anava massa lluny
  3. because **all of us** in the group **were under the impression** that you were going too far
  4. **havia tingut la impressió** que ja s'estava penedint
  4. **The girlfriend's impression was** that Rebecca was beginning to have some regrets
  5. Per això **tinc la impressió** que estem perdent el temps
  5. That's why **I get the impression** that we're wasting our time here
-
1. **va tenir certes dificultats** per entrar i lligar amb els que feia anys que la freqüentaven
  1. **he had difficulty** getting in and connecting with those who had worshipped there for years
  2. malgrat **les dificultats que tenia** per entendre aquell guia
  2. The group **made a great effort** to understand the guide
  3. Bé, en això **no tindràs cap dificultat**
  3. Well, **you shouldn't have any problem** with that
  4. i això explica gran part de **les dificultats que té** amb el meu pare
  4. And that explains a great number of **the difficulties she has** with my father
-
1. suplicant que **la tingués ben al corrent** d'aquell complicat misteri
  1. begged him **to keep her well-informed** of everything to do with this complicated mystery
  2. Puc demanar-li, de tota manera, que **em tingui al corrent** de tot el que passi
  2. but would ask you that **you keep me up to date** with respect to any news of your son anyway
  3. El Joe els va demanar que **el tinguessin al corrent** de totes les incidències del cas
  3. Joe asked that **he be kept up to date** on any new developments in the cas
-
1. Rebecca, quan jo parlo, tu **no tens cap dret** a interrompre'm
  1. Rebecca, you **have no right** to interrupt when I am speaking
  2. ningú **té dret** a menysprear el punt de vista d'un altre
  2. nobody **has the right** to disparage the point of view of another
  3. la vostra constitució [...] no diu clarament que l'individu **té tot el dret** a cercar la felicitat?
  3. Doesn't the United States constitution [...] clearly say that the individual **has every right** to seek happiness?

1. Fou aleshores quan la Glòria **va tenir la bona idea** d'anar a refugiar-nos
1. It was then that Marta **had the brilliant idea** of hiding us out
2. multiplica aquest odi per cent i **tindràs una** molt petita **idea** dels excessos
2. Well then, multiply that hate by a hundred and **you'll have a small idea** of the degree of excess that
3. **No en tinc ni idea**
3. **I have no idea**

1. ara **tens l'obligació** moral de prendre part en aquest embolic de la Rebecca i el Joe
1. now **you have the moral obligation** to get involved in this mess with Rebecca and Joe
2. És una llàstima que la Roser i jo **tinguem**, per damunt de tot, l'**obligació** de cuidar-nos del grup
2. It's a shame Rose and I **have** to take care of the returning group
3. i pel fet de ser dona **tinc una certa obligació** de restar fidel a ell
3. and because I'm a woman **I have a certain obligation** to remain faithful to him

1. En realitat, ara **tenia por** del pare de la seva amiga
1. The truth was that **she was** now **afraid** of her girlfriend's father
2. vostè no la deixava de petja i sempre **tenia por** que no la renyés
2. you were continually watching her every move and **she was** always **afraid** you would scold her for the least little thing
3. la raó la tindriem en el fet que **tots teníem por** de vostè
3. Mr. de Sola, the reason is **we were all afraid** of you